

heraber
BİRLİKTE
BÜYÜYORUZ

Çocuklara çevre ve doğa bilinci nasıl verilir?

GÜNÜMÜZ DİJİTAL ÇAĞINDA DOĞAYLA BAĞIMIZ MAALESEF GİDEREK AZALIYOR. ÇOCUKLARIMIZIN ÇOĞU BIRAKIN DOĞAYI, SOKAKLARDA BİLE OYNAMIYOR. BİLGİSAYAR OYUNLARINDAN, TELEFONLARDAN VE TABLETLERDEN KAFASINI KALDIRMAYAN NESİLLER YETİŞİYOR. OYSA ÇEVRE BİLİNCİNİN VE DOĞA SEVGİSİNİN ÇOCUKLARA KÜÇÜK YAŞLARDAN İTİBAREN AKTARILMASI BÜYÜK ÖNEM TAŞIYOR.

UZMAN PSİKOLOG VE PEDAGOG EBRU ŞEN

**DÜNYA EĞİTİM
ENSTİTÜSÜ'NÜN YAPTIĞI
ARAŞTIRMAYA GÖRE
12 YAŞINA KADAR
DOĞAYLA İÇ İÇE
OLMAYAN VE AÇIK HAVA
AKTİVİTELERİNE DÜZENLİ
KATILMAYAN ÇOCUKLAR
BÜYÜDÜKLERİNDE
DOĞAYI VE ÇEVREYİ
ÖNEMSEMİYORLAR.**

Gelişim psikolojisi alanında yapılan araştırmalar, çocukluk döneminde kazanılan bilincin ileriki yaş dönemlerini de etkilediğini ortaya koyuyor. Aynı zamanda çocukluk döneminde kazandırılacak doğa bilinci, toplumsallaşma sürecinde verilecek doğa eğitimiyle yakından ilişkili. Çocuklara çevre bilinci kazandırma ve doğa sevgisini verme konusunda sorulması gereken iki temel soru bulunuyor:

1. Çevre bilinci yüksek çocuklar yetiştirmenin yolları nelerdir? Bu doğrultuda nasıl bir çevre eğitimi verilmelidir?

Dünya Eğitim Enstitüsü'nün yaptığı araştırmaya göre 12 yaşına kadar doğayla iç içe olmayan ve açık hava aktivitelerine düzenli olarak katılmayan çocuklar büyüdüklerinde doğayı ve çevreyi önemsemiyorlar.

O vakit ne yapmalıyız?

İlk eğitimin aile içinde verildiği bilinir. Bu nedenle çocuk henüz okul öncesi

bir kuruma başlamadan ailelerin yapabileceklerini özetleyelim:

- ✓ Evde beslemiyor dahi olsanız, hayvanları sevebilir ve onları koruyabilirsiniz. Sokakta onlar için bir su kabı koymak, hatta mama vermek örnek davranış olacaktır.
- ✓ Yaşa uygun belgeselleri çocuğunuzla birlikte seyretmek, yaşadığımız dünyanın bir bütün olduğunu kavramasına neden olacaktır.
- ✓ Empati duygusu yaşla geliştiğinden, çevremizde yaşayan canlılara ister hayvan ister bitki olsun zarar vermemeyi öğretmek de bir diğer önemli adımdır. Bunun için evinizde saksı bitkilerinin beraberce sorumluluğunu alarak çocuğunuzun bitkilere bakmasını isteyebilirsiniz. Hayvan barınaklarını ziyaret edebilir, belki bir hayvan sahiplenebilir, belki de yalnızca onlara mama götürebilirsiniz. Bu tarz etkinlikler hem çocuğunuzun sorumluluk bilincini hem de çevre bilincini artıracaktır.

YAŞADIĞIMIZ TEK BİR DÜNYA VAR. BÜYÜK YA DA KÜÇÜK HEPİMİZ BU DÜNYANIN KİRACILARI OLARAK YAŞADIĞIMIZ EVE SAHİP ÇIKMALI VE KORUMALİYİZ.

2. Çocuklara doğa bilinci ya da doğa eğitimi nasıl verilmelidir?

Bunun cevabı çocuklara doğayı tanıtmakla başlamalıdır. Bill Devall, "Deep Ecology" adlı kitabında, verilecek eğitimin odak noktasının doğanın ilişki düzeninin, ekolojik döngülerin, beslenme zincirinin işleyişinin, farklı türlerin bir aradaki bütünlüğünün kavranması olduğunu belirtir. Böylece çocuğa nesne odaklı bir bakış/kavrayış değil, bütünsel bir bakış kazandırılabilir. Çocuk doğadaki bütünlüğü ve kendisinin bütün içindeki konumunu kavrayabilir.

Böyle bir doğa bilinci, ekolojik benlik bilincine karşılık gelir ki ekolojik benliğin bilince taşınması yani kalıcı olması deneyim yoluyla ve çocuğun yaşamının buna uygun düzenlenmesiyle gerçekleşebilir.

Çocukluk döneminde yaşam evrenini oyun oluşturduğu için doğa bilinci çocuklara oyun üzerinden kazandırılmalıdır.

Ayrıca çocuğun yakın çevresiyle özdeşim kurması beklenildiğinden, yakın çevresinde doğanın, park, bahçe ve yeşillik alanların bulunması, yakından tanıma ve hakkında bilgi edinmesi (duyularıyla, deneyimle bilgi elde etme) olanağını da sunar.

Elbette ki en önemli eğitim aile içinde verileceğinden ebeveynlerin dikkat edecekleri noktaları da sıralayalım:

- ✓ Çocuklarınızla doğaya çıktığınızda park, deniz kenarı, orman gezilerinizde bitki ve hayvanlardan söz edebilir, tüm canlıların bu dünyada bir yaşam hakkına sahip olduğunu söyleyebilirsiniz.

- ✓ "Çöp" olarak atılan artıkların gruplanabileceğini, bunların bir kısmının doğa içinde yok olmadığını hatta zarar dahi verebildiğini anlatabilirsiniz.
- ✓ Ev içinde çöplerinizi kâğıt-plastik-cam-metal olarak gruplayarak örnek olabilirsiniz.
- ✓ Geri dönüşümün ne olduğunu, bu sistemin nasıl işlediğini çeşitli videolar veya kitaplardaki görsellerle anlatabilirsiniz.
- ✓ Gereksiz yere çalışan elektrikli aletlerin, boşa yanan ampullerin ve boşa akan suların bir enerji kaybı olduğunu anlatıp doğru davranışlar sergileyerek çocuklarınıza örnek olabilirsiniz.

Sonuç itibarıyla yaşadığımız tek bir Dünya var. Hepimiz bu Dünya'nın kiracıları olarak yaşadığımız eve sahip çıkmalı ve korumalıyız.

ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE YAŞAM
EVRENİNİ OYUN
OLUŞTURDUĞU
İÇİN DOĞA BİLİNCİ
ÇOCUKLARA
OYUN ÜZERİNDEN
KAZANDIRILMALI.